

AGNIESZKA NIEMOJEWSKA

Dzień Babci. Dla mnie jest to święto szczególne - nigdy nie zaznałam miłości dziadków, bo gdy przyszłam na świat, ich już nie było... Mam więc ogromną słabość do ludzi w podeszłym wieku. Wsluchuję się w to, co mówią, zwłaszcza gdy są to wspomnienia, jak to „drzewiej bywało”, a wszelkie oznaki okazywanej mi sympatii chłonę i celebрую.

Z tym większą przyjemnością zanurzyłam się w lekturze książki Łukasza Maciejewskiego „Aktorki. Spotkania”. Kogo spotykamy? Największe, najznakomitsze. Dwadzieścia dam polskiej kultury. Nie ma już wśród nas Krystyny Feldman i Ireny Kwiatkowskiej, ale Maciejewski zdążył jeszcze z nimi porozmawiać. Zabiera nas też na rozmowy z królowymi polskiej sceny artystycznej. Uwaga! Muszę wymienić wszystkie - nie tylko dlatego, że żadnej z pań nie chcę pominąć, ale też dlatego, że każda jest wyjątkowa: Nina Andrycz, Ewa Błaszczyk, Małgorzata Braunek, Teresa Budzisz-Krzyżanowska, Stanisława Celińska, Ewa Dąkowska, Anna Dymna, Alina Janowska, Barbara Krafftówna, Zofia Kucówna, Marta Lipińska, Anna Nehrebecka, Anna Polony, Anna Romantowska, Danuta Stenka, Danuta Szaflarska, Beata Tyszkiewicz, Ewa Wiśniewska. Doskonały wybór!

Autor przybliży czytelnikom zawodowe sukcesy pań, a one głównie mówią o swoim życiu - jakie ono było, jakie jest. A było i jest - w każdym przypadku - fascynujące, ale pełne życiowych zakrętów. Tak różne biografie, a tak podobne. Wśród gwiazd starszego pokolenia to wojna i stalinizm kształtowały ich silne charaktery, wśród młodszych - zgrzebny PRL i czas stanu wojennego. Przede wszystkim jednak - osobiste dramaty.

Na tak niewielkiej powierzchni nie sposób przybliżyć barwnych życiorysów wszystkich rozmówczyń Maciejewskiego. Jedno nie ulega kwestii: zarówno te w średnim wieku, jak i starsze są pełne pogody ducha, energii oraz dystansu do samych siebie i otaczającej rzeczywistości.

Być jak Anna Dymna

„Starsi ludzie zawsze byli dla mnie prawdziwą kopalnią wiedzy. Szkoda, że często nie chcemy ich słuchać” - mówi Anna Dymna. Dziś warto się jej przysłuchiwać, ją podpatrywać, bo pomimo osobistej tragedii (śmierć pierwszego męża Wiesława Dymnego w 1978 r., kiedy miała zaledwie 27 lat) i wielu przeciwności losu odnalazła w sobie siłę, by nie pozostać jedynie znaną aktorką. Prowadzi fundację „Mimo wszystko”, organizuje warsztaty i festiwale muzyczne dla niepełnosprawnych, buduje ośrodek rehabilitacyjny, prowadzi program telewizyjny, otwiera kolejne Salony Poezji i oczywiście gra w teatrze. Taką ją znamy. I podziwiamy, zwłaszcza za pomoc innym:

Marta Lipińska

Ewa Błaszczyk

POLSKIE AKTORKI

Damy polskiego teatru, kina i telewizji. Podziwiane, majestatyczne, pozornie niedostępne.

Artystyczne biografie mają niezwykle, ale osobiste dramaty i proza codzienności ich nie ominęły.

Łączy je jedno: siła charakteru i chęć działania

Nauczycielki życia

„Jeżeli komuś stanie się coś naprawdę złego, może przyjść do mnie. Na pewno nie powiem mu, że życie nie ma sensu. Wręcz przeciwnie. Dzisiaj wiem, że nie ma sytuacji bez wyjścia. Trzeba działać”.

Ma też swoje hobby, pasje - maluje, robi przetwory. Lecz najlepiej i najchętniej odpoczywa w ogrodzie. W wolnych chwilach, zazwyczaj wczesnym rankiem, dogląda własno-

ręcznie zasadzonych kwiatów. To daje jej satysfakcję i radość.

Cierpienie przekuć w działanie

Życie Ewy Błaszczyk przedziela tragiczny rok 2000. Nic tego nie zapowiadało: kochający

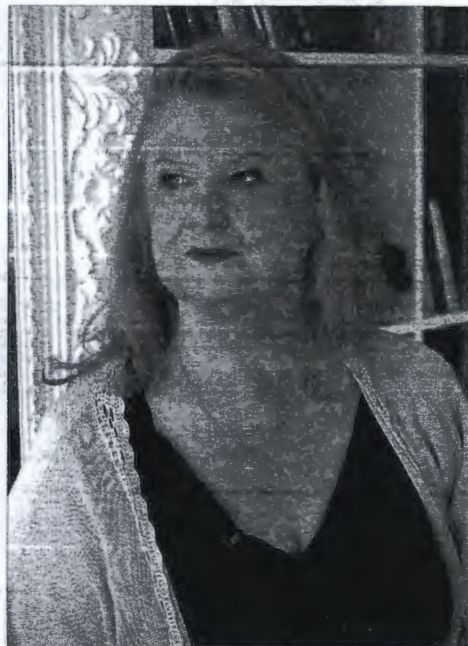
EAST NEWS/ZENON ZYBURDOWICZ

Danuta Szaflarska

FOTR. GUZIA

Anna Dymna

FORUM/KRYSZTOF KULCZYK

Stanisława Cellińska

mąż, wspaniałe bliźniaczki Ola i Mania, odremontowany dom. Szczęście. W lutym 2000 r. umiera ukochany mąż Jacek Janczarski, w maju Ola nieszczęśliwie krztusi się wodą, którą próbowała popić tabletkę. Płyn zalewa płuca. Sześćdziesięcioletnia Ola zapada w śpiączkę, w której pozostaje do dziś...

Aktorka zaczyna walkę o życie swojego dziecka, pomaga innym. Przemienia się w działaczkę, społeczniczkę. Zakłada fundację „Akogo?”, która m.in. buduje Klinikę „Budzik”, gdzie dzieci po ciężkich urazach mózgu będą leczone i rehabilitowane według indywidualnego programu. Klinikę otwarto 7 grudnia 2012 r. To bodaj największy sukces Ewy Błaszczyk – pomimo wielu wspaniałych ról, poruszających interpretacji piosenek Agnieszki Osieckiej i Jonasza Kofty.

Trwa – działając – przy Oli I, „czeka na cud, na bożą łaskę”. Jest wspaniałą matką – nie zaniedbuje drugiej z bliźniaczek. Mania jest utalentowana muzycznie. Gra na gitarze i pianinie, dobrze śpiewa. Czasem więc jeżdżą razem w trasy koncertowe – córka akompaniuje mamie. Dzięki temu mogą pobycć ze sobą, porozmawiać.

Cud wymodlony

Dotychczasowy artystyczny dorobek Stanisławy Celińskiej jest ogromny. A mogło być różnie. Aktorka do bólu szczerze opowiada o swojej chorobie alkoholowej, o totalnym uzależnieniu, takim, które przesłania cały świat. Zerwała z nalogiem z dnia na dzień – dla dzieci. Dziś, po ponad 20 latach abstynencji, pomaga innym zrozpaczonym kobietom uwolnić się od picia. Dzwonią, proszą o radę: „Mam w sobie wiele pokory. Nie boję się ludzi, którzy upadli albo pobiłdzili. Ja również kiedyś upadłam i zbłądziłam. Ale udało mi się odnaleźć. Może im też się uda?”. Tylko ktoś, kto sam doświadczył choroby alkoholowej – i wygrał z nią! – potrafi zrozumieć koszmar alkoholika.

Jak sama przyznaje, kiedyś aktorstwo było dla niej najważniejsze. Tę pasję widać w jej rolach, jej bohaterki są wiarygodne. Dziś przede wszystkim chce być „dobrą matką, babcią, teściową (...). Nie sądziłam, że można tak kochać. Najpierw dzieci, potem wnuki”.

Postawić na miłość

Marta Lipińska pochodzi z Lwowa. Miasto utracone... Gdzieś głęboko nadal w niej tkwi: „Lwów został także w mojej babci, która do końca życia zachowała cudowny, śpiewny lwowski akcent. »Tajjoj« od rana do wieczora. Nikt nie kochał mnie równie mocno i bezinteresownie jak ona. Zresztą z wzajemnością”. Lipińska też podbija ludzkie serca głosem, kresowym zaśpiewem. Dla słuchaczy Polskiego Radia na zawsze pozostanie Panią Elізą z „Kocham Pana, Panie Sułku”. Widzowie telewizyjni pamiętają ją z „Nocy i dni”, „Nad Niemnem”. Teraz jest królową-gospośią na plebanii w „Ranczu”. To jednak teatr ją ukochał, a ona do dziś odwzajemnia to uczucie.

Kiedy poznała Macieja Englerta (od 1981 r. dyrektor i kierownik artystyczny Teatru Współczesnego w Warszawie), była już zamężna. Walczyła z uczuciem. Ale miłość okazała się silniejsza. Aktorka miała swoje zasady, lecz zaryzykowała – i wygrała! Od 1968 r. są małżeństwem, które uchodzi za idealne. Dorosłe dzieci realizują się zawodowo: „Dumą napawają nas sukcesy córki i syna. Już nazbierali sporo nagród na festiwalach filmowych (...). Z córką mam świetny kontakt, a synową – Maję Ostaszewską – kocham jak drugą córkę. No i wszechpotężna miłość do wnucząt!”.

Odnaleźć rewers życia

Przed ostatnim Bożym Narodzeniem w moim domu na honorowym miejscu pojawiła się

okładka miesięcznika „Film”. Nieprzypadkowo, w antyramie – pierwszy numer „Filmu” z 1 sierpnia 1946 r. Z fotografii spogląda młodziutka Danuta Szaflarska: aktorka zagrała właśnie w „Zakazanych piosenkach”. Potem było wiele znaczących ról, zwłaszcza teatralnych.

Do dziś zapracowana, grafik ma szczerze spełniony. Mimo 97 lat jest w doskonałej formie, zachwyca! I – wbrew tytułowi filmu Doroty Kędzierzawskiej „Pora umierać”, w którym w 2007 r. wzruszająco i prawdziwie zagrała główną rolę – nie rezygnuje z życia, cieszy się nim: „Dwóch mężów, dwie córki, dwoje wnucząt – Zosia i Wojtek. Bilans jest dodatni. Przeżyłam wojnę i powstanie, wypadki samochodowe, cudem się nie utopiłam. Ale jakoś się udało. Każdy awers ma swój rewers. Tylko trzeba umieć go odnaleźć”.

***

Książka Łukasza Maciejewskiego odniosła wydawniczy sukces. Nakład właściwie jest na wyczerpaniu. Wcale mnie to nie dziwi. Wspaniałe kobiety inteligentnie, z dystansem opowiadają o swoich rolach w teatrze i kinie, o mistrzach, których spotkały na swej drodze zawodowej, o swoim – często niełatwym – życiu.

Wszystkie bohaterki książki Maciejewskiego są dla mnie ważne. Są jak moja mama. Jak moje babcie, których nigdy nie miałam. Jak zwierciadła i drogowaskazy.

—Agnieszka Niemojewska

Łukasz Maciejewski
Aktorki. Spotkania
Świat Książki